

28. listopada 19.

N^o P 164/5

federacyi naddunajskiej.

1938/73

Do

Pana Ministra Spraw Zagranicznych

W W a r s z a w i e .

Jak doniosłem w ostatnich moich raportach skłania się rząd Rennera do wejścia w ściślejszy kontakt z republiką czecho-słowacką. W planie tym znajduje obecny rząd silne poparcie w pierwszym rządzie w partii socjalistycznej, która w sojuszu z Czecho-Słowacją widzi przeciwwagę przeciw tendencyom monarchicznym i ewentualnemu zamiarowi restauracyi Habsburgów. Sfery klerykalne, które za czasów monarchii austr.-węgierskiej zastępywały ideę wielkiej Austrii zachowują się tym razem dość zimno wobec planu, politycznego, względnie gospodarczego związku z Czechami. Sfery te wolać wejść w bliższy kontakt z Węgrami, by umożliwić zwycięstwo idei monarchistycznej w Austrii.

W ten sposób staje się kwestja federacyi naddunajskiej w tej lub owej formie aktualną. Wyraz temu dał nie tylko Renner i Bauer na posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego z dnia 23. bm. ale także czeski minister handlu, który publicznie stwierdził, że największym konsumentem czeskim jest obszar dawnej monarchii austro-węgierskiej. W "Narodnich Listach" znowu uka-

zak się artykuł dyrektora praskiego przemysłu żelaznego Dra Maty-
sa, w którym zaznacza, że Wiedeń i Berlin były i są dalej pośred-
nikami handlu czeskiego. Konsekwencje polityczne tej zmiany fron-
tu rządu czeskiego i czeskich sfer przemysłowych leżą na dłoni.
Jeżeli się doda do tego jeszcze enuncyację Sir Geорга Clarka,
wypowiedzianą przed wyjazdem w Budapesztu, a streszczający się
w tem, że leży w interesie ententy, by przyszło do zbliżenia
między państwami, powstałymi na gruzach dawnej monarchii, to można
stwierdzić bez przesady, że federacja gospodarcza między Austryją
a Czechami albo połączenie się zarówno gospodarcze jak politycz-
ne Austrii z Węgrami jest nie tylko możliwe ale nawet prawdopodob-
ne. Rzecz prosta miałaby pierwsza kombinacja ostrze skierowane
przeciw Węgom. Druga zaś kombinacja skierowana byłaby przeciw
Czechom. Która kombinacja będzie mogła być urzeczywistniona, to
już zależy od tego, jaka forma rządu utrzyma się w Austrii. Repu-
blikańska Austrija pójdzie rzeź prostą ręką w rękę z republi-
kańską Czecho-Słowacją. Gdyby się znowu udało dokonać w Austrii
zmiany ustroju na platformie monarchistycznej, połączyłaby się
Austrija z Węgrami przeciw Czechom.

Dalekosiężna polityka polska powinna obie ewentualno-
ści wziąć pod rozwagę, przewidzieć wszystkie konsekwencje i do-
stosować do tego swoją taktykę.

Dr. M. Szarota m.p.

NACZELNE DOWODZISTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 1938/73 dnia 5 / XII 1919 r.

złącz. Wydział.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

354